

3
nale. p[er] se inest homin[um]. et mortale et discipline e[ss]e p[re]ceptibile. A tuero acylum e[ss]e
uel finum. sed[m] accidens et non p[er] se. Ille igitur que p[er] se sunt. in substantie ratione p[re]cipi
untur & faciunt aliud. ille uero que sed[m] accidens nec in substantie ratione accipi
untur. nec faciunt aliud sed alteratum. Ille quidem que p[er] se s[un]t. non sus
cipiunt magis & minus. ille uero que p[er] accidens uel inseparabiles sunt. intentione
recipiunt et remissionem. Nam neq[ue] genus magis et minus p[re]dicatur de eo cuius fuerit
genus neq[ue] generis differentie sed[m] quas diuiditur. Ipse enim sunt que unus cuiusq[ue]
rationem id[e] diffinitionem complent. Esse autem unicuiq[ue] unum & idem. neq[ue]
intentionem neq[ue] remissionem suscipiens e[st]. Acylum autem e[ss]e uel finum uel colo
raturum. aliquomodo & intenditur & remittitur. Cum igitur tres species diffe
rentie considerentur. & cum hec quidem sint separabiles. ille uero inseparabiles.
& rursus inseparabilium. cum hec quidem sint p[er] se. ille uero p[er] accidens. rursus earum
que p[re]sunt differentiarum. alie quidem sunt sed[m] quas diuidimus genera in spe
cies. alie uero sed[m] quas ea que diuisa sunt specificantur. ut cum p[er] se differentie om[n]es
huiusmodi sunt. animati & inanimati. sensibilis & insensibilis. rationalis & irrationalis.
mortalis & immortalis. ea quidem que : animati & sensibilis differentia. consti
tutua : substantie animalis. est enim animal substantia animata sensibilis. ea
que e[st] mortalis & immortalis differentia. & rationalis & irrationalis diuisiue s[un]t
animalis differentie. Per eas enim species diuidimus. Sed hec quidem que diuisiue
sunt differentie generum. completiue fiunt et constitutiue specierum. Diuidit
enim animal rationali & irrationali differentia. et rursus mortali & immortalis
differentia. Sed ea que e[st] rationalis differentia et mortalis. constitutiue fiunt hominis.
rationalis uero & immortalis d[i]c[t]i. ille uero que sunt irrationalis et mortalis. irratio
nabilium sunt animalium. Sic enim u[er]sup[er]ma substantia cum diuisiua sit. ani
mati & inanimati differentia. & sensibilis & insensibilis. animata & sensibilis congre
gare ad substantiam. animal p[re]fecerunt. Q[ui]n ergo hec dem alio q[ua]modo accepte fiunt
aliquo autem modo h[ec] diuisiue. specificis om[n]es uocantur. & his maxime

Vien.

Don.

187.

f. 3^a

opus: addi uisiones generum & definitiones. si non his que secundum accidens inseparabiles sunt. nec magis his que sunt separabiles. quas etiam determinantes dicunt.

Differentia est qua abundat species a genere. homo enim animali plus habet rationale & mortale. Animal enim neque ipsum nihil horum est. Nam unde habebunt species differentias. neque omnes oppositas habet. Nam in eodem simul opposita habebit. Si quidem admodum probant. potestate quidem omnes habet sub se differentias actu uero nullam. ac sic neque ex his que non sunt. aliquid fit. neque opposita circa idem sunt.

Definiunt autem eam & hoc modo. differentia est quod de pluribus et differentibus specie. in eo quod quale sit predicatur. Rationale enim & mortale de homine predicatum. in eo quod quale est homo dicitur. sed non in eo quod quid est. Quid enim interrogatis nobis. conueniens est dicere animal. quale autem animal inquisiti. quoniam rationale & mortale est. conuenienter assignabimus. Rebus autem ex materia & forma constantibus ut ad similitudinem proportionemque materie speciei que constitutione habentibus. quemadmodum statua ex materia est aeris. forma autem figura. proportionale enim dicitur. quod proportionem omnium specierum teneat. id est communionem omnium partium uel specierum. que diuidende ex ea contingunt per differentiam. sic & homo communis. & specialis ex materia quidem similiter proportionaliterque consistit genere. ex forma autem differentia. Totum autem hoc animal rationale. mortale homo est quemadmodum illic statua. Describit autem huiusmodi differentiam. hoc modo. differentia est quod aptum natum est diuidere. que sub eodem sunt genere. Rationale enim & irrationale. hominem et equum que sub eodem sunt genere quod animal diuidunt. Assignant autem etiam hoc modo differentia est. qua differunt a se singula. Nam secundum genus non differunt sumus enim mortalia animalia & nos & irrationabilia. si additum rationale. disiunxit nos ab illis. Rationales enim sumus & nos & di. sed mortale appositum. disiunxit nos ab illis. Interius autem perscrutantes & speculantes differentiam dicunt. non quod libet eorum que sub eodem sunt genere. diuidendum esse differentiam. si quod ad eum conducit. & quod eius quod est esse rei pars est. Neque enim quod aptum natum est nauigare erit hominis differentia. & si proprium sit hominis. Dicimus enim. animalium hec quidem apta nata sunt ad nauigandum. illa uero minime. diuidentes